

DOI: <https://doi.org/10.26565/2074-8922-2025-84-01>

УДК (UDC): 378.22(477)

Н. В. ДЕРСТУГАНОВА, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри освіти та управління навчальним закладом
e-mail: 12345re@ukr.net ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2455-5695>

*Класичний приватний університет,
вул. Університетська 70-б, м. Запоріжжя, Україна*

СТАНДАРТИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДЛЯ ТРЕТЬОГО (ОСВІТНЬО-НАУКОВОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ГАЛУЗІ ЗНАНЬ «ОСВІТА»: АНАЛІЗ ПЕРЕЛІКУ ОБОВ'ЯЗКОВИХ ЗАГАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Реформування системи вищої освіти України, її орієнтація на кращі світові надбання передбачає запровадження нового підходу до оцінювання якості освітньої діяльності та результатів навчання, їх відповідності стандартам вищої освіти.

У статті проаналізовано перелік обов'язкових загальних компетентностей випускника, визначених у стандартах вищої освіти для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ступеня доктора філософії галузі знань «Освіта».

Встановлено, що сьогодні на офіційному вебсайті Міністерства освіти і науки України оприлюднено п'ять стандартів вищої освіти для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ступеня доктора філософії галузі знань «Освіта», в яких загалом виокремлено дев'ятнадцять обов'язкових загальних компетентностей випускника.

Виявлено загальні компетентності, які увійшли до переліку обов'язкових загальних компетентностей випускника в усіх досліджуваних стандартах, а саме: «здатність працювати в міжнародному контексті» та «формування системного наукового/мистецького світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору».

Зафіксовано, що із рекомендованого переліку загальних компетентностей, визначених за результатами проєкту Tuning, що складається з тридцяти однієї загальної компетентності, для опису обов'язкових загальних компетентностей випускника в досліджуваних стандартах обрано загалом вісім компетентностей.

Відзначено, що в досліджуваних стандартах існує певна розбіжність у формулюваннях деяких загальних компетентностей.

Акцентовано на тому, що розроблення стандартів вищої освіти, зокрема визначення переліку обов'язкових загальних компетентностей випускника для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ступеня доктора філософії, є важливим чинником удосконалення процесу підготовки наукових кадрів нового покоління, зокрема в галузі знань «Освіта».

КЛЮЧОВІ СЛОВА: *стандарт вищої освіти, галузь знань, освіта, загальні компетентності, третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти, доктор філософії.*

Як цитувати: Дерстуганова Н. В. Стандарти вищої освіти для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти галузі знань «освіта»: аналіз переліку обов'язкових загальних компетентностей. *Проблеми інженерно-педагогічної освіти*. 2025. Вип. 84. С. 10-18. <https://doi.org/10.26565/2074-8922-2025-84-01>

In cites: Derstuganova N. V. (2025). Higher education standards for the third (educational and scientific) level of higher education in the field of knowledge "Education": analysis of the list of compulsory generic competences. *Problems of Engineering Pedagogic Education*, (84), 10-18. <https://doi.org/10.26565/2074-8922-2025-84-01> (in Ukrainian)

Вступ

На винятково важливій ролі досліджень та інновацій у сучасному суспільстві акцентовано генеральним директором з питань досліджень та інновацій Європейської Комісії. В «Аналізі стратегічного плану “Горизонт Європа” на 2025–2027 рр.» (Horizon Europe Strategic Plan 2025–2027 Analysis) зазначено, що дослідження та інновації мають незаперечний вплив на забезпечення здатності ЄС реагувати на кризові ситуації, оскільки акумулюють потенціал для генерації нових рішень щодо розв’язання багатьох соціальних, економічних, екологічних, політичних та безпекових викликів, з якими стикається Європа та світ [13]. Саме тому в сучасному суспільстві неухильно зростає роль науки, що актуалізує питання підготовки висококваліфікованих наукових кадрів світового рівня.

Дослідження наукових здобутків вітчизняних та зарубіжних учених засвідчили, що питання визначення важливих загальних компетентностей здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії перебуває у фокусі дослідницької уваги.

Концептуальні підходи щодо розвитку соціальних навичок докторів філософії з професійної освіти розроблено вченими Н. Волковою, О. Лебідь, Т. Коробейніковою [1]; вплив цифрових технологій на формування академічної та фахової комунікативної компетентності здобувачів ступеня доктора філософії в умовах дистанційного навчання розглянуто Л. Карташовою та Н. Бахмат [3]; проблему розвитку стратегічної компетентності в майбутніх докторів філософії у процесі

дослідницької діяльності в умовах дистанційної освіти висвітлено І. Олійник і М. Карповою [4]; Л. Перміноюю та Б. Андрієвським аргументовано доцільність розвитку творчого потенціалу майбутніх докторів філософії в освітньому процесі сьогодення [5]; емпіричне дослідження щодо цифрової компетентності майбутніх докторів філософії здійснено О. Кузьмінською (О. Kuzminska), Н. Морзе (N. Morze), Л. Варченко-Троценко (L. Varchenko-Trotsenko), М. Бойко (M. Boiko) та М. Прокопчук (M. Prokopchuk) [14]. Дослідник Н. Нетц (N. Netz) представив концептуальний та емпіричний огляд результатів міжнародної студентської мобільності [16], учені К. Матієс (C. Mathies) та Б. Кантвелл (B. Cantwell) дослідили проблему внутрішньорегіональної мобільності здобувачів ступеня доктора філософії у Європейському Союзі [15].

Наявні наукові розвідки здебільшого зосереджені на виявленні та обґрунтуванні важливості розвитку певних загальних компетентностей здобувачів ступеня доктора філософії. На нашу думку, потребує окремої уваги перелік обов’язкових загальних компетентностей здобувачів ступеня доктора філософії галузі знань «Освіта», визначених у стандартах вищої освіти для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

Мета статті полягає в аналізі обов’язкових загальних компетентностей випускника, окреслених у стандартах вищої освіти для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ступеня доктора філософії галузі знань «Освіта» (шифр А).

Виклад основного матеріалу

Згідно з Постановою КМУ від 30.08.2024 р. № 1021 «Про внесення змін до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої та фахової передвищої освіти» до галузі знань «Освіта» (шифр А) віднесено коди і спеціальності: А1 Освітні науки, А2 Дошкільна освіта, А3 Початкова освіта, А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями), А5 Професійна освіта (за спеціалізаціями), А6 Спеціальна освіта (за спеціалізаціями), А7 Фізична культура і

спорт [8].

Станом на 25.04.2025 р. на офіційному вебсайті Міністерства освіти і науки України (МОН) <https://mon.gov.ua> оприлюднено стандарти вищої освіти для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ступеня доктора філософії галузі знань «Освіта» за спеціальностями 012 Дошкільна освіта, 013 Початкова освіта, 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями), 016 Спеціальна освіта, 017 Фізична культура і спорт. Таким чином,

на сьогодні для галузі знань «Освіта» (шифр А) розроблено, затверджено та відповідним чином оприлюднено стандарти вищої освіти для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ступеня доктора філософії за п'ятьма спеціальностями (окрім спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки).

Відповідно до п. 7 ст. 10 Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII стандарти вищої освіти «розробляє центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки з урахуванням пропозицій державних органів, що забезпечують формування і реалізують державну політику у відповідних сферах, державних замовників (за відповідними спеціальностями), об'єднань організацій роботодавців і затверджує їх за погодженням з Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти» [6].

Стандартами вищої освіти окреслюються спільні вимоги для всіх спеціалізацій у межах відповідної спеціальності. «Стандарти базуються на компетентнісному підході та поділяють філософію (принципи і цінності) Європейського простору вищої освіти, визначену в комюніке Болонського процесу (Додаток) та в міжнародному Проєкті Європейської Комісії «Гармонізація освітніх структур в Європі» (Tuning Educational Structures in Europe, TUNING)» [12].

Встановлено, що перелік обов'язкових загальних компетентностей випускника у стандартах вищої освіти для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ступеня доктора філософії галузі знань «Освіта» включає від 3 до 5 компетентностей: по 3 обов'язкові загальні компетентності визначено у стандартах за спеціальностями 013 Початкова освіта та 017 Фізична культура і спорт; по 4 обов'язкові загальні компетентності схарактеризовано у стандартах за спеціальностями 012 Дошкільна освіта та 016 Спеціальна освіта; найбільша кількість досліджуваних компетентностей, а саме 5, визначена у стандарті за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями). Загалом у п'яти досліджуваних стандартах виокремлено 19 обов'язкових загальних компетентностей випускника.

З'ясовано, що в досліджуваних стандартах існує певна розбіжність у формулюванні деяких загальних компетентностей із рекомендованим переліком проєкту Tuning [12]:

- у стандарті за спеціальністю 016 Спеціальна освіта визначено «здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, пошуку, оброблення та аналізу наукової інформації з різних джерел» [11], яка за своїм змістом об'єднує дві окремі загальні компетентності проєкту Tuning, а саме: «здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу» і «здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел» [12];

- у стандарті за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) окреслено «здатність генерувати нові ідеї на основі етичних міркувань (мотивів)» [10], зміст якої поєднує такі загальні компетентності з переліку Tuning, як: «здатність генерувати нові ідеї (креативність)» та «здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)» [12];

- «здатність розробляти проєкти, управляти ними та працювати в команді» у стандарті за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) [10] можна описати за допомогою двох загальних компетентностей проєкту Tuning: «здатність розробляти проєкти та управляти ними» і «здатність працювати в команді» [12].

Таким чином, формулювання деяких із досліджуваних компетентностей детальніші, ніж рекомендовані в проєкті Tuning, і описують більш ніж одну загальну компетентність, зокрема «здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)» та «здатність працювати в команді» увійшли до розширеного формулювання інших компетентностей. Проте при проведенні аналізу означені компетентності ідентифікувалися нами за першою із компетентностей, зазначеною в розширених формулюваннях.

Також існує певна розбіжність у формулюванні такої рекомендованої для освітнього рівня доктора філософії загальної компетентності, як «формування системного наукового/мистецького світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору» [12]. Дана компетентність стисло сформульована у

стандарті за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями): «здатність діяти на основі системного наукового світогляду, професійної етики, загального культурного кругозору» [10], а найбільш детально – у стандарті за спеціальністю 013 Початкова освіта: «здатність розв’язувати комплексні проблеми у сфері початкової освіти й на межі спеціальностей на основі системного наукового світогляду та загального

культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності» [9].

Перелік обов’язкових загальних компетентностей (ОЗК) випускника, визначених у стандартах вищої освіти для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ступеня доктора філософії галузі знань «Освіта» (шифр А) представлено у таблиці 1.

Таблиця 1.

Перелік обов’язкових загальних компетентностей випускника, визначених у стандартах вищої освіти для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ступеня доктора філософії галузі знань «Освіта» (шифр А)

Table 1.

List of mandatory generic graduate competences defined in the standards of higher education for the third (educational and scientific) level of higher education for the degree of Doctor of Philosophy in the field of knowledge "Education" (code A)

№	Перелік загальних компетентностей відповідно до «Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти»	Кількість ОЗК у затверджених стандартах	Відсоток від загальної кількості ОЗК
1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	2	10,53
2.	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел	2	10,53
3.	Здатність генерувати нові ідеї (креативність)	2	10,53
4.	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми	1	5,26
5.	Здатність працювати в міжнародному контексті	5	26,31
6.	Здатність розробляти проєкти та управляти ними	2	10,53
7.	Формування системного наукового/мистецького світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору	5	26,31

Показово, що в усіх досліджуваних стандартах до переліку обов’язкових загальних компетентностей випускника увійшли такі компетентності, як: «здатність працювати в міжнародному контексті» та «формування системного наукового/мистецького світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору» (що становить по 26,31% від загальної кількості компетентностей). «Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми» є лише у переліку обов’язкових загальних компетентностей стандарту вищої освіти для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта. Інші згадані компетентності представлені у переліку двох стандартів.

Отже, для опису обов’язкових загальних компетентностей випускника у досліджуваних стандартах обрано лише 8 компетентностей із рекомендованого переліку загальних компетентностей, визначених за результатами проєкту Tuning (6 компетентностей, формулювання яких збігається з рекомендованим переліком, та 2 компетентності – «здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)» та «здатність працювати в команді», що увійшли до розширеного формулювання інших компетентностей).

Загальні компетентності, виокремлені за результатами проєкту Tuning, що не увійшли до переліку обов’язкових загальних компетентностей випускника, у стандартах вищої освіти для третього

(освітньо-наукового) рівня вищої освіти
ступеня доктора філософії галузі знань

«Освіта», наведено у таблиці 2.

Таблиця 2.

Загальні компетентності, виокремлені за результатами проєкту Tuning, що не увійшли до переліку обов'язкових загальних компетентностей випускника, у стандартах вищої освіти для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ступеня доктора філософії галузі знань «Освіта» (шифр А)

Table 2.

Generic competences identified according to the results of the Tuning project, which are not included in the list of mandatory generic competences of a graduate, in the higher education standards for the third (educational and scientific) level of higher education of the degree of Doctor of Philosophy in the field of knowledge "Education" (code A)

№	Перелік загальних компетентностей відповідно до «Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти»
1.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
2.	Здатність планувати та управляти часом
3.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності
4.	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово
5.	Здатність спілкуватися іноземною мовою
6.	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології
7.	Здатність проводити дослідження на відповідному рівні
8.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями
9.	Здатність бути критичним і самокритичним
10.	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації
11.	Здатність приймати обґрунтовані рішення
12.	Здатність до міжособистісної взаємодії
13.	Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети
14.	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності)
15.	Цінування та повага різноманітності та мультикультурності
16.	Здатність працювати автономно
17.	Здатність здійснювати безпечну діяльність
18.	Здатність виявляти ініціативу та підприємливість
19.	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт
20.	Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків
21.	Прагнення до збереження навколишнього середовища
22.	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо
23.	Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем

Зауважимо, кількість загальних компетентностей, визначених за результатами проєкту Tuning, які не були обрані для опису обов'язкових загальних компетентностей випускника в досліджуваних стандартах, майже в 4 рази переважає кількість компетентностей, за допомогою яких здійснено визначення досліджуваних компетентностей. Серед компетентностей з переліку Tuning, що не були враховані при описі обов'язкових загальних компетентностей випускника, акцентуємо на таких, як: «здатність

проводити дослідження на відповідному рівні», «здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями», «здатність бути критичним і самокритичним», «здатність приймати обґрунтовані рішення», «здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт», «визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків», оскільки саме на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти здійснюється підготовка наукових кадрів вищої кваліфікації.

Також до жодного з розглянутих

переліків не була включена така загальна компетентність, як «здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності» [7], рекомендована наказом МОН від 03.04.2024 р. № 441 «Про внесення змін до Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти».

Сьогодні визначення актуального переліку загальних компетентностей, окреслення оптимальних шляхів їх набуття

та розвитку залишається однією з нагальних проблем сучасної педагогіки. Серед важливих наукових результатів Інституту вищої освіти НАПН України, оприлюднених у «Звіті про діяльність Національної академії педагогічних наук України у 2023 р.», – встановлення закономірностей, одна з яких є «удосконалення стандартизації у сфері вищої освіти призводить до вдосконалення якості освітніх послуг і підвищення конкурентоздатності закладу вищої освіти» [2].

Висновки та перспективи подальших досліджень

Аналіз переліку обов'язкових загальних компетентностей випускника, визначений у стандартах вищої освіти для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ступеня доктора філософії галузі знань «Освіта» за спеціальностями 012 Дошкільна освіта, 013 Початкова освіта, 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями), 016 Спеціальна освіта, 017 Фізична культура і спорт, засвідчив:

– у п'яти досліджуваних стандартах виокремлено 19 обов'язкових загальних компетентностей випускника;

– перелік обов'язкових загальних компетентностей випускника у згаданих стандартах включає від 3 до 5 компетентностей;

– до переліку обов'язкових загальних компетентностей випускника всіх досліджуваних стандартів увійшли такі компетентності, як «здатність працювати в міжнародному контексті» і «формування системного наукового/мистецького світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору»;

– для опису обов'язкових загальних

компетентностей випускника у досліджуваних стандартах загалом обрано 8 компетентностей із рекомендованого переліку загальних компетентностей, визначених за результатами проєкту Tuning.

– у досліджуваних стандартах існує певна розбіжність у формулюваннях деяких загальних компетентностей із переліком компетентностей, визначених за результатами проєкту Tuning.

Отже, розроблення стандартів вищої освіти, зокрема визначення переліку обов'язкових загальних компетентностей випускника для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ступеня доктора філософії, є важливим етапом реформування вітчизняної системи підготовки дослідників нового покоління, зокрема в галузі знань «А Освіта».

Перспективними вважаємо дослідження щодо поглиблення теоретико-прикладних аспектів набуття та розвитку загальних компетентностей у здобувачів ступеня доктора філософії.

Конфлікт інтересів

Авторка заявляє, що конфлікту інтересів щодо публікації цього рукопису немає. Крім того, авторка повністю дотримувалася етичних норм, включаючи плагіат, фальсифікацію даних та подвійну публікацію.

Список використаної літератури

1. Волкова, Н. П., Лебідь, О. В., Коробейнікова, Т. І. Розвиток соціальних навичок докторів філософії з професійної освіти: концептуальні підходи, методичний інструментарій. *Alfred Nobel University Journal of Pedagogy and Psychology*. 2024. № 2 (28). С. 120–134. DOI: <https://doi.org/10.32342/3041-2196-2024-2-28-12>.
2. *Звіт про діяльність Національної академії педагогічних наук України у 2023 р.* / За заг. ред. В. Г. Кременя. Київ: НАПН України, 2024. С. 161. DOI: <https://doi.org/10.37472/zvit2023>.
3. Карташова, Л. А., Бахмат, Н. В. Вплив цифрових технологій на розвиток академічної та фахової комунікативної компетентності в процесі дистанційної підготовки докторів

- філософії. *Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)*. 2024. № 10(44). С. 204-215. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-10\(44\)-204-215](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-10(44)-204-215).
4. Олійник, І. В., Карпова, М. Є. Розвиток стратегічної компетентності у майбутніх докторів філософії в процесі дослідницької діяльності в умовах дистанційної освіти. *Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)*. 2024. № 9(43). С. 342-352. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-9\(43\)-342-352](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-9(43)-342-352).
 5. Пермінова, Л. А., Андрієвський, Б. М. Розкриття творчого потенціалу майбутніх докторів філософії в процесі навчання в аспірантурі. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2023. № 4. С. 62-67. DOI: [https://doi.org/10.32405/2309-3935-2023-4\(91\)-62-67](https://doi.org/10.32405/2309-3935-2023-4(91)-62-67).
 6. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 05.03.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.
 7. Про внесення змін до Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти : наказ Міністерства освіти і науки України від 03.04.2024 р. № 441. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-vnesennya-zmin-do-metodichnih-rekomendacij-shodo-rozroblennya-standartiv-vishoyi-osviti>.
 8. Про внесення змін до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої та фахової передвищої освіти : Постанова Кабінета Міністрів України від 30.08.2024 р. № 1021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1021-2024-p#Text>.
 9. Про затвердження стандарту вищої освіти зі спеціальності 013 Початкова освіта для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти : наказ Міністерства освіти і науки України від 06.06.2022 р. № 525. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2022/06/07/013-Pochatkova.osvita.dok.filos-525-06.06.2022.pdf>.
 10. Про затвердження стандарту вищої освіти зі спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти : наказ Міністерства освіти і науки України від 26.06.2024 р. № 924. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2024/26.06.2024/015-Profesiyna.osvita-doktor.filosofiyi-924.vid.26.06.2024.pdf>.
 11. Про затвердження стандарту вищої освіти зі спеціальності 016 Спеціальна освіта для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти : наказ Міністерства освіти і науки України від 01.12.2023 р. № 1470. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2023/01.12.2023/016-Spetsialna.osvita.-dok.filosofiyi-1470-01.12.2023.pdf>.
 12. Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти : наказ Міністерства освіти і науки України від 01.06.2016 р. № 600. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0600729-16>.
 13. Horizon Europe Strategic Plan 2025–2027 Analysis. European Commission. Directorate-General for Research and Innovation, 2023. 187 p. URL: <file:///C:/Users/User/Downloads/horizon%20europe%20strategic%20plan%202025-2027%20analysis-KI0423276ENN.pdf>.
 14. Kuzminska, O., Morze, N., Varchenko-Trotsenko, L., Boiko, M., Prokopchuk, M. Digital Competence of Future Researchers: Empirical Research of PhD Students of Ukrainian University. *Digital Humanities Workshop (DHW 2021)*. 2021. Pp. 177–184. DOI: <https://doi.org/10.1145/3526242.3526258>.
 15. Mathies, C., Cantwell, B. Intra-regional mobility of PhD students in the European Union: the outcomes of region-making policy? *Policy Reviews in Higher Education*. 2022. Vol. 6(2). Pp. 230–251. DOI: <https://doi.org/10.1080/23322969.2022.2105256>.
 16. Netz, N. Who benefits most from studying abroad? A conceptual and empirical overview. *Higher Education*. 2021. Vol. 82. Pp. 1049–1069. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10734-021-00760-1>.

Стаття надійшла до редакції 27.04.2025

Стаття рекомендована до друку 29.05.2025

N. V. DERSTUGANOVA, PhD (Pedagogy),
Associate Professor of the Department of Education and Educational Institution Management
e-mail: 12345re@ukr.net ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2455-5695>
Classic Private University,
Universytetska Street, 70-B, Zaporizhzhia, Ukraine

HIGHER EDUCATION STANDARDS FOR THE THIRD (EDUCATIONAL AND SCIENTIFIC) LEVEL OF HIGHER EDUCATION IN THE FIELD OF KNOWLEDGE “EDUCATION”: ANALYSIS OF THE LIST OF COMPULSORY GENERIC COMPETENCES

Reforming the higher education system of Ukraine and its orientation towards the best international practices involves the introduction of a new approach to assessing the quality of educational activities and learning outcomes, their compliance with higher education standards.

The article analyzes the generic competences list for graduates defined in the higher education standards for the third (educational and scientific) level of higher education, Doctor of Philosophy degree, in the field of knowledge «Education».

It has been established that, nowadays, the official website of the Ministry of Education and Science of Ukraine has published the five higher education standards for the third (educational and scientific) level of higher education of the Doctor of Philosophy degree in the field of knowledge «Education», which in total identify nineteen obligatory generic competences of graduates.

Generic competences included in the list of obligatory generic competences of graduates across all analyzed standards have been identified, namely: «the ability to work in an international context» and «the formation of a systemic scientific/artistic worldview, professional ethics, and general cultural outlook».

It has been recorded that, overall, eight competences from the recommended list of generic competences developed based on the Tuning project which consists of thirty-one generic competences were selected to describe the obligatory generic competences of graduates in the analyzed standards.

It was noted that the analyzed standards show some differences in the wording of certain generic competences.

It is emphasised that the development of higher education standards, in particular, the definition of the list of mandatory generic competences of a graduate for the third (educational and scientific) level of higher education of the degree of Doctor of Philosophy, is an important factor in improving the process of training of new generation of scientific personnel, in particular in the field of knowledge «Education».

KEY WORDS: *higher education standard, field of knowledge, education, generic competences, third (educational and scientific) level of higher education, Doctor of Philosophy.*

References

1. Volkova, N. P., Lebid, O. V., Korobeinikova, T. I. (2024). Development of social skills of doctors of philosophy in professional education: conceptual approaches, methodological toolkit. *Alfred Nobel University Journal of Pedagogy and Psychology*, 2 (28), 120–134. <https://doi.org/10.32342/3041-2196-2024-2-28-12> (in Ukrainian).
2. Kremen, V. H. (red). (2024). Report on the activities of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine in 2023, Kyiv, NAPN Ukraine. <https://doi.org/10.37472/zvit2023> (in Ukrainian).
3. Kartashova, L. A., Bakhmat, N. V. (2024). The impact of digital technologies on the development of academic and professional communicative competence in the process of distance learning of doctors of philosophy. *Prospects and innovations of science (Series «Psychology», Series «Pedagogy», Series «Medicine»)*, 10, 204–215. [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-10\(44\)-204-215](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-10(44)-204-215) (in Ukrainian).
4. Oliinyk, I. V., Karpova, M. Ye. (2024). Development of strategic competence of future phds in the process of research activity in the conditions of distance education. *Prospects and innovations of science (Series «Psychology», Series «Pedagogy», Series «Medicine»)*, 9(43), 342–352. [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-9\(43\)-342-352](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-9(43)-342-352) (in Ukrainian).
5. Perminova, L. A., Andriievskyi, B. M. (2023). Revealing of the creative potential of future doctors of philosophy in the process of education at postgraduate education. *Education and development of gifted personality*, 4, 62–67. [https://doi.org/10.32405/2309-3935-2023-4\(91\)-62-67](https://doi.org/10.32405/2309-3935-2023-4(91)-62-67) (in Ukrainian).

- Ukrainian).
6. On Higher Education: Law of Ukraine dated 01.07.2014 No. 1556-VII. Update date: 05.03.2025. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (in Ukrainian).
 7. On amendments to the Methodological Recommendations for the Development of Higher Education Standards: Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated 03.04.2024 No. 441. <https://mon.gov.ua/npa/pro-vnesennya-zmin-do-metodichnih-rekomendacij-shodo-rozroblennya-standartiv-vishoyi-osviti> (in Ukrainian).
 8. On amendments to the list of fields of knowledge and specialties in which applicants for higher and professional pre-higher education are trained: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 08/30/2024 No. 1021. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1021-2024-п#Text> (in Ukrainian).
 9. On approval of the higher education standard in the specialty 013 Primary education for the third (educational and scientific) level of higher education: order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated 06.06.2022 No. 525. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2022/06/07/013-Pochatkova.osvita.dok.filos-525-06.06.2022.pdf> (in Ukrainian).
 10. On approval of the higher education standard in the specialty 015 Professional education (by specialization) for the third (educational and scientific) level of higher education: Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated 06/26/2024 No. 924. <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2024/26.06.2024/015-Profesiyna.osvita-doktor.filosofiyi-924.vid.26.06.2024.pdf> (in Ukrainian).
 11. On approval of the higher education standard in the specialty 016 Special education for the third (educational and scientific) level of higher education: Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated 01.12.2023 No. 1470. <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2023/01.12.2023/016-Spetsialna.osvita.-dok.filosofiyi-1470-01.12.2023.pdf> (in Ukrainian).
 12. On approval and implementation of Methodological recommendations for the development of higher education standards: Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated 01.06.2016 No. 600. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0600729-16> (in Ukrainian).
 13. Horizon Europe Strategic Plan 2025–2027 Analysis, European Commission, Directorate-General for Research and Innovation. (2023). <file:///C:/Users/User/Downloads/horizon%20europe%20strategic%20plan%202025-2027%20analysis-KI0423276ENN.pdf>.
 14. Kuzminska, O., Morze, N., Varchenko-Trotsenko, L., Boiko, M., Prokopchuk, M. (2021). Digital Competence of Future Researchers: Empirical Research of PhD Students of Ukrainian University. *Digital Humanities Workshop (DHW 2021)*, 177–184. <https://doi.org/10.1145/3526242.3526258>.
 15. Mathies, C., Cantwell, B. (2022). Intra-regional mobility of PhD students in the European Union: the outcomes of region-making policy? *Policy Reviews in Higher Education*, 6(2), 230–251. <https://doi.org/10.1080/23322969.2022.2105256>.
 16. Netz, N. (2021). Who benefits most from studying abroad? A conceptual and empirical overview. *Higher Education*, 82, 1049–1069. <https://doi.org/10.1007/s10734-021-00760-1>.

The article was received by the editors 27.04.2025

The article is recommended for printing 29.05.2025